

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 177. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1809_169A-txt-shoot-idm8433.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Sjette Samtale.

Jomsborg.

Ene, fordybet i sig selv, sad Palnatoke i Salen med et runedækket Skjold for sig paa Bord, og ei mærkede han, at Vagn var indkommen. Et Aar var henrunden, siden Vagn drog til Bretland, og nu stod han længe, stirrede taus og forundret paa den Gamle, indtil han paa det Sidste maatte udbryde:

I Guder! hvem er denne Olding,
Som sidder hist, nedbøiet over Skjold?
Er Palnatoke død? er det hans Drauge,
Som sidder her ved Midjedag?
*Nærmere gik han. Er du dig selv, den stærke Palnatoke?

Palnatoke.

Hvem tør forstyrre her min Ro?
Jeg er jo død og lagt i Høien,
179Og sover paa det gamle Skjold,
Som før jeg bar i Sværdelegen,
Og drømmer om mit Liv paa Jord,
Om Aserne og deres Kampe.
De Spyd, som fordum bare Odins Sal,
Har grumme Jetter nu omstyrtet,
Og Tagets blanke Skjolde rulled ned,
Ei Aser og ei Valhal kan jeg finde,
Og derfor maa jeg Arme ligge her.

Vagn.

O løft dog Hovedet, og se mig, Toke!

Palnatoke.

Hvi stander der du unge Mand, med Sværd
Ved Lænden, klædt udi den haarde Brynje?
O skynd dig! lad dem hurtig smedde om
Til Hakke og til Spade! grav i Jorden!
At du kan blive kendt med den,
Og faae den til at favne venlig
De trætte Ben, naar du blir lagt i Høi,
Thi der er intet, intet Valhal mere.

Vagn.

Hvad? Toke! har en Seidmand koglet
Udaf dit Sind den høie Kløgt,
Som gennem hver din Idræt skinned
Og lagde Kæmpekraft i hvert dit Ord?
180O! har du glemt, at du er Palnatoke,
At jeg er Vagn, hvem du har lært
De høie Aser at tilbede,
Og at forstaa de gamle Kvad?
O vaagn dog op af denne onde Dvale
Der tifold værre nævnes maa end Død!
O! kan du ikke længer Noget mindes?

Nu løftede sig Palnatoke, som vækket af hin dybeste Søvn.

Palnatoke.

Jo, raske Vagn! nu mindes jeg

Fuldvel mig selv og dig, men ofte
Det med mig er saa underligt,
Jeg ikke veed, hvad selv jeg mæler.
Henværet er min fordums Kraft,
Og jeg er vorden svag og gammel.

Vagn.

Er jeg maaske ei heller mere ung?
Har mange Aar maaske i Bretland
Jeg sovet hen? Jeg kunde selv mit Vid
Forlise ved et saadant Jærtegn.

Palnatoke.

Ja, Frænde! det er vist et Jærtegn,
Som varsler om de store Guders Fald.
181Kom! sæt dig hos mig ned paa Bænken!
Da skal du lære, hvi saa brat
Min Størke og mit Mod jeg tabte.

Du saae, hvor stærk og fro jeg var,
Da sidst vi skiltes her i Jomsborg.
Jeg stirred efter Snekkens Mast,
Indtil dens Top var hel forsvundet,
Da saae jeg ned paa Bølgen hist,
Som vælter sig mod Borgemuren,
Men rokker ei den mindste Sten;
Jeg talte mine Aar, mig tyktes,
At som en Mur jeg trodsed Tidens Strøm;
Jeg skued hen mod Danmarks Kyster,
Min Fostersøn kom mig i Hug,
Og gladelig jeg der ham skued sidde
Paa Kongestolen, høie Aser tro;
Og denne Svend, hvem nys jeg gjorde mægtig,
Han har til Løn nu gjort mig svag.

Vagn.

Den Svage! hvad kan han vel gøre?

Palnatoke.

Det Svage mægter Intet ved sig selv,
Men naar det Stærke Man behøver,
182Det virker meget ved Uvirksomhed.
Hvis Nogen griber fast om Sivet,
Og tror, han har en Vidje i sin Haand,
Hvad da?

Vagn.

Da skuffes han, som du,
Ifald du mente, Svend var kraftig,
Men selv han ikke vorder svag.

Palnatoke.

Naar han i Vidjen kun saae Livets Redning,
Han blev det dog maaske.
Dog her er ei om eget Liv at tale,
Hel ofte har jeg ingen Redning set,
Og aldrig dog jeg svag har gruet,
Men denne Gru, som jeg saa kæk forjog,
Nu hævner sig paa mig i Alderdommen.

Jeg saae i Svend den sidste friske Gren
Paa Skjoldungættens tørre, møre Stamme,

Jeg mente, at af den et Ror
Til Danmarks Skib end kunde skæres,
Til Skibet, som de gamle Guders Hær
Til Asgard atter skulde bære,
Men som blev tumlet om i Hav
Af Sønden og af Nordenvinde.
Det gamle Ror jeg smed i Hav,
183Og stræbte glad det ny at raade,
Det bøied sig for Vindepust,
Jeg nær var faldet selv i Havet;
Jeg maatte slippe det af Haand,
Og nu omtumles atter Skibet,
Jeg gruer for hvert Øieblik
At se det synke ned i Svælget
Med Valhals Guder og med Nordens Kraft.
Se! det har Svaghed gjort, og jeg
Er hurtig vorden svag og gammel.

O, hør det Vagn! min Fostersøn,
Hvem jeg har sat paa Kongestolen,
Har villet myrde mig med Svig.
Til Haralds Gravøl bød han mig,
Og vilde gjort det til mit eget.

Vagn.

Og end du nøler! end du ei
Har knust den usle, feige Niding!
O! har da Jomsborg ingen Mand,
Som hævne vil sin svegne Høvding?
Ved Mjølner og ved Asathor...

Palnatoke.

O ti, min Søn! o sværg ei saa!
Hvad Norner skar, kan Ingen slette,
184Og vist er det ei Mandeværk,
At Odins Æt er saa hentæret,
At Knud og at Guldharald faldt,
At Svend nu ene er tilbage.
Skal jeg da med min sidste Kraft
Vel Skjolds den sidste Ætmand knuse?
Maaske han vorder dog endnu
Hvad ikkun ene *han* kan vorde.
Og sker det ei, da maa det sandes:
At Asers Vælde er forbi,
At hviden Krist dem har betvunget.

Vagn.

Har du dit eget Jomsborg glemt?

Palnatoke.

Saalænge jeg var stærk, da mente
Jeg, Intet bøier Jomsborgs Størke;
Men da selv jeg er blevet svag,
Hvad kan da ikke Jomsborg vorde!
Hvad er vel stærkt, som Ygdrasil!
Og Orme dog den undergrave.

O! kunde du i Borgen vorde Høvding,
Da sank med mig i Graven ei mit Haab;
Men, Sigvald - nu jeg kender ham tilfulde,
185Hans Kløgt er Jettekløgt, og dog
Blev han ei Høvding, ødtes Borgen,
Thi han har vundet Flokkens Gunst.

Vagn.

Jeg kan ei lyde Sigvald.

Palnatoke.

Vil du slukke
Det sidste Glimt af Haab, jeg har i Døden:
At du engang, naar Sigvald vorder kendt
Af Alle, som af os, kan vorde Høvding?
O lov mig, Vagn! du stævner ei herfra,
Saalænge Jomsborg eier *gæve* Kæmper!

Vagn.

Jeg lover Meget, men jeg lover det.

Palnatoke.

Du lover det! jeg veed du holder Løftet,
Og dog det end mig bæres for,
At du ei bliver her ret længe,
Naar jeg er død; men derfor vil
Jeg ikke heller lægges her i Høien,
Til Fyn du føre skal mit Lig,
Og jorde det hos Olufa, mig tykkes
Jeg der vil være nærmere ved dig.

186*Vagn.*

Dit Jomsborg vil du selv forlade, Toke!
Maa da og ikke alle dine Kæmper fly?

Nu indtraadte Sigvald med et Sendebud fra Svend.

Sigvald.

Her er en Dansk, som søger dig,
For onde Tidender at bære.

Palnatoke.

Hvad Tidende kan længer nævnes ond?

Sendebudet.

Til dig jeg flygted, for i Ro at dyrke
De høie Aser, thi din Fostersøn
Har taget ved den kristne Sæd,
Og byder den i alt sit Rige;
Men Asers Alter styrter han omkuld.

Palnatoke.

Min *Fostersøn* omstyrter Asers Altre!
Nu, Krist! nu vinder du i Nord.

Enstund henfaldt han i dyb og mørk Taushed, men løftede sig omsider pludselig, og kvad:

¹ 187Høit blæser Heimdal,
Horn er i Luft,
Odin rider til
Mimers Brønd.

² Høit galder guldkammet
Hane, og vækker
Hærfaders Kæmper;
Sodbrune Hane
Galer i Helas

Sale forneden.

- 3 Vist maa jeg ile,
Ile at stride
Hisset paa Vigrids
Luende Slette,
Her er det ude.

(til Vagn)

- 4 End kan du skue
I mine Hænder
Hellige Mærke,
Rist nu med Sværdsod
188Dybt gennem Huden!
Da skal med Blodet
Aanden udfare.

Førstegang var det, men og sidste, at Vagns Haand skjalv om Sværdehjaltet, han ristede, og Palnatoke nedsank livløs.